

Yhteenveto 4 / 2010

Kun Nato perustettiin vuonna 1949 kylmän sodan alkaessa, kukaan ei kuvitellut, että se edelleen vuonna 2010 olisi maailman johtava sotilasliitto ja aktiivinen toimija kansainvälisissä kriiseissä. Naton suunniteltiin toimivan parikymmentä vuotta. 1960-luvulla Euroopassa varauduttiin sen korvaamiseen uusilla turvallisuusjärjestelyillä. Benedikt Schoenborn tarkastelee artikkelissaan *Pelkkää romantiikkaa? Willy Brandtin vaihtoehtoinen näkemys Natosta ja Euroopan turvallisuudesta* Saksan ulkoministerinä ja liittokanslerina toimineen Willy Brandtin pitkälle ulottuneita ajatuksia vaihtoehtoisiksi Euroopan turvallisuusjärjestelyiksi. Vaikka suunnitelmat eivät toteutuneet, ne antavat kiinnostavaa lisävaloa Brandtin ja hänen aikalaistensa ajatteluun.

Kuninkaallisen Majesteetin Armollinen Asetus kriminalisoi silmin havaitun juopumuksen vuonna 1733. Antti Räihä tarkastelee artikkelissaan *Kriminalisoitu juopumus ja alkoholinkäytön tapakulttuuri 1700-luvun rajaseudun kaupunkiyhteisöissä* juopumusasetuksen luoman normikehyksen ja arjen tapakulttuurin suhdetta alkoholinkäyttöön 1700-luvun Ruotsin ja Venäjän välisen rajaseudun kaupunkiyhteisöissä. Tuomioistuinaineistojen kvalitatiivinen tulkinta kertoo aikalaisnäkökulmien kautta alkoholista nautintoaineena, mutta myös osana kansanomaista ruokavaliota ja terveydenhoitoa.

Tapio Nykänen käsittelee Koutokeinon kapinan poliittisia tulkintoja kapinan jälkiselvittelyistä nykypäivän saamelaispolitiikkaan. Kapinallisten itsensä näkökulmaa hän arvioi kristillisen millenarismen teorian avulla. Artikkelin *Vapaustaistelijoita ja hurmahenkiä. Koutokeinon kapinan tulkintojen historiaa* on kirjoitettu osana Suomen Akatemian rahoittamaa Lestadionismi: poliittinen teologia ja kansalaisuskonto maallistuvassa Suomessa -hanketta.

Andrei Kalinitchevin aiheena on Suomenlahden etelärannalla sijaitseva monikulttuurinen ja -etninen alue Inkeri (*Etnisten ryhmien välinen vuorovaikutus Pohjois-Inkerissä 1800-luvun loppupuolella*). Eniten kansallisuuksia ja kulttuureja tavattiin Pietarissa, jonne muutti siirtolaisia ympäri Venäjää ja myös ulkomailta. Kun Venäjän keisarikunnan sisällä siirtolaiset saivat laillisesti ja vapaasti matkustaa, heitä asettui asumaan myös maaseudulle. Pietarin kuvernementin maaseutuväestö oli

monikansallista, ja Inkerin kylissä ja pikkukaupungeissa eri uskontojen ja kulttuurien edustajat asuivat vierekkäin naapureina.

Suomessa on viime vuosina keskusteltu 1900-luvun historiamme eräiden vaiheiden moraalista (uudelleen)arvioinnista. Tällöin on myös väitelty siitä, pitäisikö jonkin tahon esimerkiksi pyytää anteeksi mahdollisia tehtyjä vääryyksiä. Jan Löfströmin artikkelissa *Kuinka kauas vääryyksien varjot ulottuvat? Lukiolaisnuorten ajatuksia historiallisten hyvitysten mahdollisuudesta* tarkastellaan suomalaisnuorten ajatuksia historiallisista hyvityksistä, tulkitaan niitä suhteessa suomalaisnuorten historiatietoisuutta koskevaan aiempaan tutkimukseen sekä pohditaan lyhyesti havaintojen historiandidaktisia implikaatioita.

Antero Holmila pohtii kolumnissaan *Reunamerkintöjä holokaustista ja sen muistamisesta* holokaustin historiankirjoitusta ja paikkaa eurooppalaisessa toisen maailmansodan kollektiivisessa muistissa.